

Glorifying the Glorified

פרשת בשלה תשע"א

I shall sing to HASHEM for He is exalted above the arrogant, having hurled horse with its rider into the sea.

² The might and vengeance of God was salvation for me. This is my God and I will build Him a Sanctuary; the God of my father and I will exalt Him.

6 Rav Belsky פתח - ימי יצאנו

The key word to understand here is the word אָז. It appears at the beginning of the Shirah, "Az yashir (או ישיר)" and is used also when describing the emotions of the gentile nations, "Az nivhalu alufei Edom." What is the connection between these two expressions of 'az'?

Both Bnei Yisroel and the gentile nations experienced the complete upheaval of the natural order that occurred at Yam Suf. All the inhabitants of the earth were filled with awe, fear, and trembling. Yet,

a profound difference can be seen in the way Bnei Yisroel used the intense emotions that Kri'as Yam Suf evoked, compared to what the gentile nations did with these same emotions.

Klal Yisroel channeled the emotions of fear into an intense awe of HaKadosh Baruch Hu: וירא ישראל את היד הגדולה אשר עשה ה' במצרים - And Yisroel beheld the great hand with which Hashem acted against Mitzrayim, and the people were in awe of Hashem," (Shemos 14:31).

This pachad, this fear of Hashem, is a wonderful tool that can lead to diligence in avoiding all manner of evil, as it is written, "אשרי אדם מפחד תמיד ומקשה לבו יפול ברעה - Praiseworthy is the man who fears constantly, and the one who hardens his heart shall fall into evil" (Mishlei 28:14). This fear can take many forms. One person may be filled with yiras ha'onesh, fear of Divine retribution, if he allows himself to succumb to his desires. A loftier level is yiras chet, fear of transgressing the directives of HaKadosh Baruch Hu. Still higher is yiras Shamayim, where a person is so filled with awe and awareness of the greatness of the Ribono Shel Olam, that he is terrified of causing the slightest affront to His honor. Some call this yiras haRommemus, awe of the exaltedness of HaKadosh Baruch Hu.

On whichever level a person finds himself, he can harness yirah to simultaneously experience an indescribable joy. The pachad Hashem Tzevakos puts everything into the proper perspective and erases the distractions and doubts that disturb one's peace of mind. Yirah brings home the truth of the Divine command. If one knows and understands that nothing matters but the Ribono Shel Olam and His Torah, then all the troubles of this world disappear, and are replaced by simchah. Indeed, Chachmei Yisrael tell us, "Ein simchah K'hataras hasefeikos - There is no greater joy than the elimination of doubt."

This is the tried and true path to avodas Hashem: עבדו את ה' ביראה - Serve Hashem with awe and rejoice in trembling." (Tehillim 2:11) Avodas Hashem begins with awe, and ultimately produces a great sense of joy that emerges from the dread. There is no contradiction between yirah and simchah. Rather, they are 'two sides of the same coin,' and together, a Jew can serve Hashem properly. True yirah is

accompanied by simchah. Yirah that lacks the element of simchah is not true yirah. Indeed, the lack of simchah is the cause of a great amount of suffering, as it is written in the Tochachah (Rebuke), "חתח - Because you did not serve Hashem with gladness amidst all the bounty" (Devarim 28:47).

2 Artscroll - Steve Chmash

ואגודו - And I will build Him a Sanctuary [lit., I will glorify Him]. Onkelos, Rashi, Ibn Ezra, and Rashi all agree that this is the primary interpretation, home. It expresses Israel's longing to build a Temple as the resting place of God's Presence. R' Mendel of Kotzk and R' Hirsch expand on this, rendering, I will make myself a sanctuary for Him, for the greatest of all sanctuaries is a human being who makes himself holy.

Another translation offered by Rashi is derived from נוי, beauty: I will beautify Him by relating His praises.

The Sages derive from the word's connotation of beauty that one should endeavor to serve God in a beautiful manner by seeking a beautiful esrog, succah, tefillin, and so on (Shabbos 133b).

3 שפתי חיים "זה א-לי ואגודו"

התוצאה ממדרגת זה א-לי היתה ואגודו, שדרוהו חז"ל (מכילתא, שבת קלג): "אתנאה לפניו במצות, אעשה לולב נאה, סוכה נאה, ציצית נאה ... אבא שאול אומר נדמה לו מה הוא רחום וחונן אף אתה רחום וחונן", ופרש"י (שבת, שם, ד"ה הרי דומה לו) "ולשון אגודו אני הוא אעשה עצמו כמותו לרבך ברכיו" הדיינו, ע"ה ההליכה בדרכי ה' במעשים הגשמיים בחיי היום-יום, נהיים האני והוא כפיכול דבוקים זה בזה (ולאו דווקא ע"י השגות שכליות גבוהות).

4 יש לשאול מדוע יש צורך בואגודו - להתנאות במצות וללכת בדרכיו כדי להתקרב ולדבק בהש"ת, הרי באמירת השירה כבר הגיעו לרומ המעלה האפשרי בהשגה ובאמונה, כמו שאמרו חז"ל "בוא וראה כמה גדולים יורדי הים, משה כמה נחכט ונחמק לפני המקום עד שראה את הדמות ... אל הקב"ה לא תוכל לראות את פני, ובסוף הראה לו כסימן" - בהשגה לא מושלמת - "החיות הנושאות את הכיסא אינן מכירות את הדמות ... ועולי הים כל אחת ואחת מראה באצבעו ואומר זה א-לי ואגודו" (שמות רבה, פרשה כג, ט"ו).

5 אלא, יסוד גדול למדנו כאן שכל השגה רוחנית שאדם משיג ובכל דרך שהיא ואפילו במדרגות העליונות ביותר, צריך מיד ללמוד לקח ולהסיק את המסקנות למעשה, להתבונן מה אני יכול ללמוד ולהגשים מזה. מפני שאנו חיים בעולם המעשה שבו העיקר הוא לעשות את רצון ה', ותכלית הלימוד וההשגה הוא המעשה כמו שאחז"ל (קידושין מ:): "תלמוד גדול שהתלמוד מביא לידי מעשה".

יתר על כן, גם ההשגה עצמה תאכזר לאדם! אם לא יציאנה מהכח אל הפועל במעשים, ורק ע"י המעשים תתבסס בו ההשגה ותהיה לו לקנין. לכן מיד כאשר הגיעו למדרגת "זה א-לי" - הסיקו את המסקנה המעשית - ואגודו, להתנאות לפניו במצות ולהיות דומה לו במעשי החסד והרחמים.

8 Bnei Yisroel had witnessed events that turned the world they knew upside down, and they were awestruck, but they responded to that fear by transforming it into Shirah and praise to HaKadosh Baruch Hu, avodah in its highest form, reaching a plane where they

experienced nevuah on such a high level that, ראתה שפחה על הים מה, - שלא ראה יחזקאל בן בוזי ben Buzi never saw."

The yiras Shamayim they felt at the Sea, which expressed itself through the Shirah, continued to influence the Jewish nation; the influence (hashpa'ah) of this event carried on through to the building of the Beis HaMikdash: "עד יעבור עמך ה' - Until Your nation, Hashem, passes through" - תבאמו ותטעמו בהר נחלתך - Bring them and plant them on the Mount of Your heritage" - מקדש אדני כוננו ידך" - The Sanctuary

of my Lord shall Your hands have established." Indeed, the hashpaah continues to the end of time: "Hashem-will rule forever and ever." All these possukim from Shiras HaYam show how Klal Yisroel harnessed the awe-inspiring events they had witnessed in order to reach unprecedented levels of Avodas Hashem.

The gentiles experienced the same great fear: "שמעו עמים ידגוזן" - The nations heard and were distressed, terror gripped the inhabitants of Philistia," yet they used the emotionally-charged events for nothing: "אז - Then," the very word that introduces the rapturous song of praise uttered by the lips of every Jewish person, also marks the beginning of the gentile nations' response to Hashem's mighty show of power: "אז ובהלו אלופי אדום" - Then, Edom became confounded; "אילי מואב יאחזמו רעד" - All the residents of Canaan withered." Chazal tell us that the terror caused the men to lose their desire. This is what Rachav hazonah complained of when she said, "וכי נמלגו כל יושבי הארץ מפניכם" - For the inhabitants of the land have withered before you" (Yehoshua 2: 9). The response of the gentile nations was characterized entirely by emptiness and futility. *

"Fear and fright fell upon them." They were filled with so much fear. "בגדול וזועף" - They beheld the greatness of Your arm." That is, they saw the great revelation of HaKadosh Baruch Hu and they had every reason to begin singing shirah, yet, "ידמג" - they were silent as a stone." Not one word of shirah escaped their lips. The yirah was completely wasted on the gentiles. For Bnei Yisroel, however, even the glorious praises of the Shirah were not enough. In

every generation, through the entire span of time, our unique and sacred task is to take the hisgalus, the revelation of the Shirah and raise it ever higher.

Just as Bnei Yisroel harnessed the intense emotions they experienced at the Sea, we too, must seek to utilize the intense experiences we encounter to strengthen our avodas Hashem. Sometimes, a person may feel overwhelmed with sadness or fear over some tragedy. Though the impetus for the strong emotion might not have originally been centered on HaKadosh Baruch Hu, a person might make use of this arousal and channel these emotions toward HaKadosh Baruch Hu. Chazal tell us (Sotah 2a), "הרואה סוטה בקלקולה יזיר עצמו מן היין" - One who sees the disgrace of a sotah, should take on a vow of nezirus from wine." Every event that has enough power to shock us should somehow be harnessed, lest we lose the inspiration. If we allow ourselves to feel, to be impressionable, then we open for ourselves many avenues of growth and inspiration. With each successive inspiration that we grasp and take with us, even in some small way, we raise up our level of consciousness. Though the event will fade with time, we will have taken its lesson and impressed it permanently upon our hearts.

15 * יחסו של יהודי למצוות נמדד לפי מידת חיבתו אותן כפי שהוא מוכן להשקיע בהן ובכבוד המתלווה אליהן. האדם יוכל לבדוק את מידת חיבתו המצוות המצויה אצלו על ידי שיבחן את עצמו עד כמה הוא מוכן להשקיע בדברים חומריים ומנגד מה מידת השקעתו בקיום המצוות. אם יבחן אדם עצמו כיצד קנה דירתו, מהר מאוד יגלה שסכום הדירה עולה מעבר ליכולת הכלכלית שלו וכדי לקנותה הוא התחייב לשלמה בתשלומים, ובהלוואות.

ובו תדבק (י"ב)

כשלומדים את הפסוק ובו תדבק חושב כל אחד איך מתדבקין בו. בוודאי ע"י פרישות וסיגופים, ע"י צומות, אשר זה אפשר רק ליחירי סגולה לעמות. בן, אבל מה נפלא הוא מה שהורונו חז"ל הקדושים, איך מגיעים למדרגה של ובו תדבק, כי המצוה הזו היא כמו כל המצוות, שהם בשביל כל ישראל בלי יוצא מן הכלל, כך ובו תדבק היא מצוה בשביל כל אחד ואחד בלי יוצא מן הכלל, כל אחד יכול להגיע למצוה של ובו תדבק, ואמרו מה הוא החוכמה אף אתה תהי' רחום, מה היא * חנון אף אתה תהי' חנון העיקר הרבה במדותיו, ועל ידי זה תגיע למדרגה של ובו תדבק כי קודשא בריך הוא, ואורייתא וישראל חד הוא, אם תדבק בישראל. תיחייב

"ואהבת לרעך כמוך" או תהיה רבוק בהקב"ה כי היינו הר' "בצלם אלקים עשה את האדם" ויפת באפיו נשמת חיים" מאן דנפח מדליה נפח, אם כך יש ככל אחד ואחד חלק מהקב"ה, וכשהארם מתדבק ואוהב את כלם כנפשו, ממילא הוא רבוק בהקב"ה ואח"כ קל לו לעלות יותר.

בסוף פ' השבוע כתוב עוד פעם ולדבקה בו מפרש רש"י. הרבה בתלמידים ובחכמים ומעלה אני עליך. כאילו נדבקה בו עכ"ל. זוהי מדרגה יותר גדולה, להרבה בתלמידי חכמים כי ע"י תלמידי חכמים מתדבקים יותר אל הקב"ה.

12 הסכא זצ"ל מקלם מרן הרש"ז אמר שחז"ל אומרים "ואהבת לרעך כמוך" זהו כלל גדול בתורה, הביאור, כי זהו כלל גדול בקיום כל התורה כולה עכ"ל כי מי שהוא בעל מדות רעות אינו יכול לקיים את כל התורה.

מצינו אצל אברהם אבינו שאמר אל אבימלך רק אין יראת אלקים במקום הזה אמרו חז"ל מנין היה יודע אברהם כי אין להם יראת שמים מפני שאכסנאי שבא לעיר על עסקי אכילה ושתיה שואלין אותו, או על עסקי אשתו, מזה הכין אברהם כי אין להם יראת שמים. לכאורה קשה וכי אם אין להם הרגש במדת הכנסת אורחים מה זה שייר ליראת שמים, א"כ רואים מזה כי היינו הר', כי מי שהוא מושחת במדות גם ד' רחוק מכליותיו כי אי אפשר להגיע ליראת שמים ולהתקרב להקב"ה אם יש לו לב רע, וע"י לב טוב מתקרבים אל הקב"ה.

13 ענין ההליכה בדרכיו המוזכרת בפסוק מבוארת ע"י חז"ל במסכת שבת, שענינה ללכת ולהתרמות להקב"ה בדרכיו ובהנהגתו אשר הוא נוהג עם בריותיו - "מה הוא רחום אף אתה רחום, מה הוא גומל חסדים אף אתה גומל חסדים". (עין בפרש"י כאן).

יש ופעמים אדם עושה מעשה, בסוכרו כי מצוה גדולה הוא מקיים,אמנם כאשר נעשית המצוה על חשבון הוולת, ובקטטה של מצוה זו נגרם נזק או רעה לרעהו, וראי כמצוה הבאה בעבירה תחשב לו. קיום המצוות שבין אדם למקום מתונה בשמירה מעולה וזהירות יתר בענינים שבין אדם לחבירו, וגם באותה עת של התעלות לקיום מצוות הבורא, חלילה לו לאדם לשכוח את הכלל של "ללכת בכל דרכיו" - "מה הוא רחום אף אתה רחום".

הגמרא בב"ק (ל.) אומרת: "מאן דבעי למיהוי חסידא - לקיים מילי רנויקין".הרועה להכלל בכלל "חסיד" ישמור עצמו לבל יזיק את חברו. זהו כלל ראשון בחסידות, בעבודת ד' יתברך, שלא יגרום הפסד או צער לחבירו בין בגוף בין בנפש, רק בשמירה על דברים אלו אפשר לזכות להשיג מעלת החסידות, ללכת בדרכי ד' ולהחשב עם חכם ונבון.

רכב 14 אור בשלח דניאל

דרך הטבע, כאשר אדם הולך להיפגש עם אדם חשוב, אין ספק כי יקשט עצמו בבגדים נאים, ואם יבקש להתראות עם שר או נשיא בוודאי שיכין עצמו היטב היטב. ומכאן נלמד ק"ו אם לפני מלך בשר-ודם צריכים * להתנאות, על אחת כמה וכמה כשנכנסים לביתו של מלך מלכי המלכים, צריכים לקשט את כלי המצוות בבחינת "זה א-לי ואנוהו".

ועד חמישי

לדוגמה בכבוד הבריות נציג כאן דברי הדרכה של אדמו"ר ג"ע כיצד יש לכתוב מכתב. וזה לשונו:

א. בין אדם לחברו לא גרוע ממצות אחרונן שנצטוינו עליו התנאה לפניו במצוות, ואם כן כמה מן ההידור צריכים בעת שכותבים מכתב אחד לרעהו. ניר יפה, דיו טוב, ואותיות בהירות, ומה גם דברים טהורים ונאים, והעיקר לא בחפזו. למען שיהיה מזה לרעהו ריח ניהוח והנאה מרובה.

ב. ובעיקר וביחוד, כל מה שנוגע בין אדם לחברו כד צריכים לעשות בכל היכולת של טוב וחסד, אשר לדאבון חסר זה הכל במכתבכם.

ג. צריכים לעשות הכל בכונה רצויה, ואת אומרת, לחשוב בכיוון אודות חברו, ולא רק לצאת ידי חוב ולהתפטר. הנהגה כזאת רחוקה היא מחסד, ואין צריך לומר מאהבת חסד. (ראה בדעת חכמה ומוסר ח"ג, סי' רסג עמ' רלה.)

שם הדברים נאמרו כלפי החסד עם החבר, ואנו מביאים אותם כאן בענין כבוד החבר, ואחת היא.

21 א

כתבו בכלל המצות עשה שהקרבנות יהיו תמימים גם שיהיו מוכריים¹¹, וכן בכלל המצות של נסכים שיהיו תמימים כתבו גם שיהיו מוכריים¹². וכתבו ראשונים מאחר שכולם כשרים למנחות כמה נמנו, כדי לידע היפה שאין למעלה ממנו והשוה והפחות, שהרצה לזכות עצמו יכף יצרו הרע וירחיב ידו ויביא קרבנו מן היפה והמשובה ביותר שבאותו המין שיביא ממנו, הרי נאמר בתורה: והכל הביא גם הוא מכרות צאנו ומחלבהן וישע ה' אל הכל ואל מנחתו¹³, והוא הדין בכל דבר שהוא לשם האל הטוב שיהיה מן הגאה והטוב, אם בנה בית תפלה יהיה נאה מבית ישיבתו, המאכיל רעב יאכיל מן הטוב והמתוק שבשלתו, כיסה ערום יכסה מן היפה שבכסותו, הקדיש דבר יקדיש מן היפה שבנכסיו, וכן הוא אומר: כל חלב זה¹⁴.

6 ב

לימוד מיוחד נאמר באתרוג שיהיה מהודר, שנאמר: פרי עץ הדרי¹⁵. יש מהראשונים שכתבו שהידור מצוה הוא מפני שמכריכים על המצוה ומוזכר שם שמעם עליה¹⁶.

7 ג

יש הידור מצוה שאינו בגוף המצוה, אלא מהדרים אותה מבחינה כמו עשור בכורים¹⁷, שהיו נותנים על הסף של בכורים פירות נאים אחרים, שאינם בכורים¹⁸ להידור מצוה¹⁹. וכן העשירים היו מביאים את הבכורים בקלחות של כסף ושל זהב²⁰.

ד

משום כבוד בית אלהינו ומשרתינו²¹. והשור של שלמים שהיה הולך עם הבכורים, היו קנינו מצופות זהב²². וכן היו אנשי ירושלים אונדים את הלוחב בנימונות — חומים כפופים — של זהב משום נוי²³. וכן היו תולים בסוכה לנוי סדינים מצויירים ופירות וינות ושמיים וסלתות²⁴.

7 e

בכנס של ברכה, שנאמרו בו עשרה דברים — הדחה ושטיפה חי ומלא ועיסור וכו'²⁵ — כתבו ראשונים שהם משום הידור מצוה של ואנהו התנאה לפניו במצוות²⁶, ונקרא כוס יפה²⁷, מפני שהצריכו חכמים ליפותו בדברים אלה²⁸.

יזכור כיצד אמר אז שבע"ה הוא יצליח להשלים את הסכום, אך דא עקא, במצוות, שההשקעה החומרית עליהן היא אינה רבה כל כך בדומה לדירה, מכוננית, ריהוט וכדומה, סכומים קטנים דרושים לשם קיומן דווקא כאן מתחיל הוא "לעשות חשבון" ומיד באות גם התמיהות כאשר רוצים לרכוש תפילין לבן חתן הבר-מצווה: הרי גם תפילין בסכום קטן יחסית הן כשרות "אז מדוע צריך לשלם סכום גבוה על הידור?" וכו' לגבי ארבעת המינים ועוד...

והדברים הם פשוטים. ככל שהמצווה תביבה עליך אתה לא תרגיש זאת בתור הוצאה. ככל שתתאוה לקיומה של אותה מצווה, תבין שההשקעה הכספית היא פעוטה לעומת ערך המצווה.

וזהו שנאמר: "צדק לבשתי וילבשני", כי אדם המקיים מצווה, מתנאה אף הוא באותה מצווה. ואם הוא חביב על הקב"ה, אז תהיה המצווה שעושה חביבה יותר ממצוות שעושים אחרים.

אף על פי שאותם אחרים עשו המצווה בשווה, שניהם נטלו לולב, שניהם בנו סוכה, ושניהם הניחו תפילין, אך המהדר במצווה יש לו כוונה ושמחה יותר גדולה מן האחר. נמצא, שגוף המצווה לבש יופי ונוי מאותו

צדיק, ולזה אמר "אתנאה לפניו במצוות", מצד הכוונה והשמחה, וככל שישקיע האדם בקיום המצווה, כך יעלה חינה בעיני הבורא וערכה יעלה * עד לאין שיעור.

דעת	בראשית	תורה	כה
-----	--------	------	----

ויבא קין מפרי האדמה מנחת לה' (ד. ג). וברש"י: מן הגרוע. והנה זהו מדיני הדור מצוה. ובגמ' (שבת קלג): לפיני הדין של הדור מצוה מהקרא של זה אלי ואנוהו, ואמנם כאן הנה אצחנו רואים מפורש הענין של הדור מצוה, שניהם הביאו קרבנות כשרים אלא שאחד הביא מבכרות צאנו ומחלבהו, היינו קרבן בהדור, והשני הביא ג"כ קרבן כשר אלא שהביא מפרי האדמה, היינו בלי הדור.

ואמר הכתוב, ואל קין ואל מנחתו לא שעה, ולמדים אנו כאן דבר מבחיל, שבעד אייהדור מצוה, אשר בעינינו זה כענין של חסידותא בעלמא, קבל עונש רב כזה. כי לא שעה ה' אל קרבנו, והא לנו כאן פסוק מפורש על דינא הדדור מצוה ומדת עונשה. ויש כאן ענין עמוק מאוד. (עיין בהקדמה לדח"מ ח"ג)

ויש בזה יסוד בכחות הנפש. "כמה טפסאי שאר אינשי דקיימי קמי ספר תורה ולא קיימי קמי גברא רבה" (מכות כב:). כך הוא כח בנפש גם היום; מתחלה משתמש האדם בכלי למען ללמוד ממנו את הפנים, ומכבד לכלי מפני כבוד הפנימיות הנלמדת ממנו. אבל לבסוף נדמה לו שהכלי עצמו הוא הקדושה, ואותו הוא מכבד ואת הפנים שוכח לגמרי. וזהו "דקיימי קמי ספר תורה", כי אמנם ספר תורה הוא הכלי החיצוני שניתן ללמוד ממנו את רצונו ית', ואת הכלי הזה רואה האדם בעיניו בחוש ומכבדו, אבל את ה"תוך" של התורה המתגבש ב"גברא רבה" — את זה אינו רואה ואינו מכבד. כן ראינו בעינינו שיש אנשים המכבדים את כלי המצוות, למשל עושים מנורת כסף יקרה לחנוכה, אבל אינם חוששים כלל להתבונן בתוכן ענין גם חנוכה ולהסיף אמונה בה' וכדומה. כי התוכן הרוחני נשאר אצלם מזולל וזרי להם להטעות את עצמם במה שנותנים ערך רב לכלי המצוה החיצוני. [אמנם יש ענין של "זה אלי ואנוהו" והידור מצוה, אבל זה נאמר כדי להדר את המצוה, היינו להרבות את ערכה בלבנו, ולא כשכל הערך ניתן לכלי החיצוני ולמצוה עצמה וענינה ולא כלום. עיין מה שכתוב בכעין זה במאמר "מלכותא דרקיעא"].

וזהו אותו הכח שמשתמש בו היצר הרע דעבודה זרה, שמסיתו להשתמש בצורה כדי לסייע להתבוננות, אבל סוף סוף ישאר עם הצורה לבדה. כיון שהיא הנקבעת בחוש, וממילא תאבד ממנו האמונה הנכונה, כי התוכן העיקרי ידחה מפני הכלי, כנ"ל.

כאשר נתגלה עליהם הקב"ה ביס-סוף, ראה כל אחד מישראל כי אין לו עוד דבר בעולם רק "אני - והוא", ובתוך מצב זה של התבודדות והתיחדות עם הבורא ית' הכיר כל אחד, כי אין לנו עוד ענין בעולם מלבד זה, להתדמות אליו. "אני - והוא" אינו דרש, אלא הכנת מצבו של הכללי-ישראל בים סוף, וזה נפלא ואבא שאל לשיטתו אולי, דאיתא בספרא ריש קדושים:

"קדושים תהיו - אבא שאל אומר: פמליא של מלך, ומה עליה לעשות? להיות מחקה למלך!"

הרי מפורש, שוה המצב של הכללי-ישראל: פמליא של מלך, הנמצאת תמיד עמו וכל ענינה ועולמה הוא: "להיות מחקה למלך" - זהו: "אני - והוא", וזהו ענין זכירת הבורא ית'!

עיקר מעלת השירה מתוך שמחה ועייז ויהי לי לישועה

עזי וזמרת ק-ה ויהי לי לישועה זה ק-לי ואנחה וגו'.

והנה דרשו חז"ל עה"פ זה קלי ואנחה "התנאה לפניו במצוות ס"ח נאה ציצי נאה וכו'" ע"כ וצ"ב מה ענין זה לפס' ומה שייך לשירה ולעזי וזמרת ק-ה. ובשלמא כפי' התרגום ואנחה לשון נוה, א"ש דלאשר אמרו זה קלי וראו השכינה איוחה נפשם לקבוע לה דירה בתחתונים כאמרם "נהלת בעוזך אלא נוה קדשך מקדש ד' כוננו ידיך" אך מה ענין המצוות ונתיים לכאן, דודאי כיון שד' הוא המצוה צריך לקיים כל התרי"ג מצוות.

אך באמת נראה דכל ביאור הפס' הולך סביבו, דמ"ש "עזי וזמרת ק-ה" פירש"י דזמרת הוא לשון זמיר עריצים, להכרית ולשבר, וזה היה עזי ותקפי וישועתינו דהיינו שבטחנו בד' שהוא המזמר ומכרית. אך לא כן פי' התרגום אונקלוס "תקפי ותושבתי דחילא ד" הרי דזמרת הוא מלשון שבח, וזמרת ק-ה היינו שבח לד'. וכ"כ בתרגום יוב"ע "תוקפן וטוב תושבתינו כו'". הרי דזמרת לשון זמירות ותשבחות.

ולפי"ז מתפרש הכתוב כך "עזי וזמרת ק-ה ד' ויהי לי לישועה- הקב"ה הוא עוזי ובטחוני, הוא שמחתי כי לפניו אני מזמר ומשבח לד', וזה גופא היה לי לישועה, מה שאני בוטח בד' ושמח בד' בזכות זה ד' לי לישועה, וזהו שאמרו ישראל בשירה "זה קלי ואנחה" שזה מורה על רוב השמחה והאהבה לד', כאשר הוא עזי ושמחתי לכן אתנאה לפניו במצוות, ולא אסתפק במצוות רק לצאת בהן יד"ח אלא להתנאות לפניו.

נמצא שכל פס' זה מורה על רוב השמחה והדביקות ובטחון בד' שעייז וכו' לישועה, והוא המחייב אותם לעבוד את ד' ביתר עז ובאהבה ושמחה גדולה, וזהו

"זה קלי- דהיינו קלי שאני שמח בו ובוטח בו. וכן גם לפי' התרגום "אבני ליה בית מקדשא" זהו גם מורה על רוב האהבה והשמחה בד' כמו פ' שנושא אשה באהבתו אותה עושה להם בית דירה למען יהיו תמיד יחד לא יפרדו. וזהו כל שיר השירים.

וזהו שסיימו ישראל "אלקי אבי וארוממנהו" דהיינו השבח והשירה היא בשמחה זו שד' הוא אלקי אבי היא גופא עזי וזמרת וכן ארוממנהו- בשמחה זו. וזהו שאנו אומרים בכל יום בתפלה "משה ובני ישראל לך ענו שירה בשמחה רבה" דקשה היכן נזכר בשירה דבר זה של שמחה רבה, אלא הן הן הדברים שכל פס' זה הוא המורה שכל ישועתם היתה ע"י השמחה ובטחון בד'. ושעל כן אמרו אלקי אבי וארוממנהו. ולכן אמרו חז"ל דהאומר שירת הים בכל יום "בשמחה" מוחלין לו על כל עונותיו ולכן יאמרנו בשמחה וידמה בעצמו כאילו אותו היום עבר בים - מ"ב ס" נא סקייז בשם הוזה"ק, וכמשנ"ת דעיקר השירה והישועה היתה ע"י השמחה בד' ועל ידה אמרו שירה.

ענין חיון- מ' צו"ל זכור... (תק"א-ט"ו) 22 "בכל דרכיך דעהו" - פנייה תמידית אל השי"ת

הפנייה אל השי"ת צריכה להיות עבודת האדם בכל שעות היממה בכל מה שהוא עושה, וגם כאשר הוא נח ואינו עושה דבר, שעות המנוחה אינן זמן של התנתקות ו"חופשה" מהקב"ה ח"ו, אלא גם בזמן כזה צריך לפנות אל הקב"ה מתוך כוונה שהמנוחה היא ע"מ לאגור כת, כדי שאחריה יעבוד את השי"ת בכוחות רעניים ומתורשים. כעין זה כתב הרמב"ם (הל' דעות פ"ג ה"ג) "המהלך בדרך זו כל ימיו, עובד את ה' תמיד, אפילו בשעה שנושא ונותן, ואפילו בשעה שכוהל מפני שמחשבתו בכל כדי שימצא צרכיו ע"י שיהיה גופו שלם לעבוד את ה', ואפילו בשעה שהוא ישן אם ישן לדעת כדי שתנוח דעתו עליו וינח גופו, כדי שלא יחלה ולא יוכל לעבוד את ה', והוא חולה, נמצאת שינה שלו עבודה למקום ב"ה... והוא שאמר, שלמה בחכמתו בכל דרכיך דעהו והוא יישר אורחותיך". ולכן כאשר אדם חי ופועל במחשבה ובהרגשה הוו שהוא פונה כל הזמן אל השי"ת, בזה הוא מקיים שוית' ה' לנגדי תמיד.

עבודתנו - ריבוי מחשבה

שכל מצוה היא התעסקות עם הקב"ה

לאנו האמנו, העבודה המוטלת עלינו היא, להכניס בנו את ההכרת שיש לנו כל הזמן עסק עם הקב"ה. הדרך לקנות את ההרגשה הזו היא ע"י שנחשוב על כך שוב ושוב שבכל מעשינו אנו פונים אל הקב"ה, בכל שנרבה במחשבות כאלו כך נקנה בנפשנו יותר ויותר את התחושה

הזו. בודאי קל יחסית להרגיש כך בשעת התפילה, בה אנו פונים ישירות אל הקב"ה, וכן בלימוד התורה כשאנו עמלים להבין את רצונו ית', כמו שכותב הרמב"ם הרבה פעמים בפירושו המשניות "אמר ה' יתעלה, כי דברי התנאים הקדושים הם צינור המעביר ומבהיר לנו את דברי השי"ת ואת רצונו מאתנו, ובשעת הלימוד עלינו לזכור שאנו שומעים את קול ה' הפונה אלינו ומצוה אותנו לעשות. כאמת עלינו לחוש זאת בעשיית כל מצוה ומצוה, גם כאשר אנו עוסקים במצוות שכיין אדם לחברו, כנו: כגמילות חסדים, צריך בשעת מעשה לחשוב ולהתבונן שאני עושה מעשה חסד כדי להתקרב ולהתקבץ בהשי"ת ודרכיו ולהדמות אליו, כמו שאמרו חז"ל (שבת קל"ג) "ואנחהו - הני דומה לו, מה הוא חנון ורחום את אמה היה חנון ורחום" ופרש"י "הני דומה לו, ולשון אנחהו אני והוא, אעשה עצמי כמותו לדבק בדרכיו".

הרבה פעמים בעשיית מצוות, אנו עוסקים בכל מצוה בפרטיה כשלעצמם, ואינו שמים לב למכנה המשותף של כל המצוות - הפנייה אל השי"ת כפי הפתגם מרוב עצים לא רואים את היער - מרוב פרטים לא רואים את המטרה הכללית, שהיא הפנייה וההתקרבות אל השי"ת. לכן אנו צריכים לעבוד במחשבה שלנו לתאר ולצייר לעצמנו, שהקב"ה מסתכל עלינו ומצפה מאתנו שנעשה את מצוותיו בשלימות, מתוך הערכה שמיימת לחשיבות כל מעשה, אפילו מה שנדמה לנו קטן ופועט, והתוצאה מריבוי המחשבה היתה עשיית כל מעשינו - הן מעשי מצוות והן מעשי רשות - מתוך כוונה לפנות אליו ית' למלא את רצונו כפי האופן שהוא מצפה מאתנו.

ענין חיון חלק א' ע"ה

במחלת השירה, באמצעותה נוספת עם הכרת "זה אל", "מי כמור", "ה' ימלנו לעולם ועד" - נמשכה ההכרה אל תוך בית ה' כי זהו ענין בית המקדש: אחדותו של העולם הנוסח עם העולם הנגלה, הנכנס לבית המקדש היה מתקשה להבחין אם עודנו על הארץ או אם נתעלה אל השמים כחיים חיותו. כי בבית המקדש התאחדו שמים וארץ. וזהו דרגתו האמיתית של עם ישראל: "אלה עלי אהלים". ואלה דברי הרמב"ן בסיום ספר בראשית: "וכשיצאו ממצרים אע"פ שיצאו מבית עבדים עדיין ייחשבו גולים וכו', וכשבאו אל הר סיני ועשו המשכן ושב הקב"ה והשרה שכינתו ביניהם, או שבו אל מעלות אבותם שהיה סוד אלהו עלי אהלים והם הם המרכבה ואז נחשבו גאולים".

את היסוד למשכן הניחו בים-סוף, ושם זכו לדרגתם הנצחית: נהיו מורשים באלקות והגיעו לאמיתת עצמם, ואז נהיו "גאולים": שירה חדשה שבחו גאולים...

זה אלי ואניוהו — This is my God, and I will beautify him.

The commentaries give various interpretations of the word ואניוהו. Onkelos translates it as abode, a reference to the Beis HaMikdash: "This is my God, and I will build for Him an abode." Rashi explains: ואניוהו as stemming from the root נוי, beauty. He interprets the posuk to mean "I will speak of His beauty and praise to all who live in the world." Mechilta, however, explains ואניוהו as a causative: "I will beautify His mitzvos," for example, obtaining beautiful tefillin, tzizis, etc.

Although these three explanations seem to differ, not only is this not so, but all three are necessary rungs in the ladder of avodas Hashem. At the sea's splitting, Klal Yisroel experienced a phenomenal degree of Divine revelation. In fact, Chazal (Mechilta; see Rashi on our posuk) relate that a mere maidservant saw more of the Shechina than prophets in later times. Klal Yisroel did not want this closeness to the Divine presence to end, and building a sanctuary was a means to maintaining this.

Yet when man experiences such closeness to the Divine presence —

devaikus baHashem — he is overcome by a love for his Creator. His entire being yearns to express this love in every possible way. In the words of Rashi, "I will speak of His beauty and praise to all who live in the world."

* One who knows the intoxicating bliss of devaikus baHashem strives to fulfill mitzvos with as much beauty as possible, since he knows that physical beauty is but another means to attain even greater devaikus. Such a person endeavors to imbue every mitzvah with beauty.

זה קלי ואניוהו אלי אבי וארממוהו — This is my G-d and I will beautify Him; the G-d of my father and I will exalt Him. (15:2)

A note from Rav Pam p 97

The Targum Onkelos translates the above pasuk as, "I will build a Sanctuary for Him," a reference to the time when Klal Yisrael will construct a Beis Hamikdash as the ultimate expression of beautifying and exalting Hashem.

A broader meaning can be inferred from this pasuk since it was said by each and every Jew at Krias Yam Suf (Splitting of the Sea): Every person has the ability to build a sanctuary for the Shechina in his own home and heart. This is what Chazal comment on the pasuk in Parashas Terumah (25:8), They shall make a Sanctuary for Me — so that I may dwell among them. It does not say 'so that I may dwell in it' (the Mishkan) but 'among them' — to symbolize that the Shechina dwells inside the homes and hearts of every Jew.

* How does a person have the audacity to invite the Shechina, as it were, to his humble abode? The answer is, as Rashi comments on the words, The G-d of my father, that "I am not the beginning of holiness. Rather, holiness and G-dliness are firmly established upon me from the days of my forefathers." A Jew must never forget that Torah and mitzvos are a heritage from his ancestors, and his task in life is to aspire to reach the madreigos (spiritual levels) of his forebears.

When a person realizes that embedded in his genes is a spiritual legacy stretching back thousands of years, it will give him the impetus to strive for great heights in the service of Hashem. Nothing will be too hard for him, nothing will be in the category of impossible. And, as the Gemara (Yoma 39a) says, "When a person sanctifies himself a tittle, (Heaven) sanctifies him a lot." This will assist him in attaining great achievements that would seem to be well above the level of his natural abilities, and will make his home a worthy dwelling place for the Shechina.

והנה, לכאורה נראה שדברי המפרשים הללו עומדים בסתירה לדברי הגמרא המבארת את המילה 'ואניוהו' באופן שונה. אולם לכשתבוננו בדברים - נראה כי נוכל לבאר ששני הפירושים אמת, ואין כל סתירה ביניהם.

שכן נראה לומר, שלשיטת התרגום אונקלוס, הדרך בה נוכל לזכות לבנין בית המקדש - הינה על ידי שנקיים את המצוות, הן את המצוות שבין אדם למקום - אליהם התייחסו חכמים בדבריהם ובאשר אליהן-הפירושו לנו כי עלינו לקיימן בהידור, והן באשר למצוות שבין אדם לחבירו - אליהן התייחס אבא שאול אשר הורה כי יש לדבוק במידותיו של הקב"ה בתחומים שבין אדם לחבירו!

* אם נקיים את כל המצוות הללו - אזי נוכל אנו לתרום את תרומתנו לבנין בית המקדש, ובכך יחשב לנו הדבר כאילו אנו עצמנו בנינו בית מקדש, לכבודו של הקב"ה, וכפי שכתב התרגום: "ואבני ליה מקדש"!

את זאת, עלינו לזכור היטב. עלינו לזכור זאת בימינו אנו, שבעוונותינו חרב בית המקדש, שכן רק אנו, על ידי קיום המצוות כראוי - נוכל להחיש את בנינו ולזכות להשראת שכינתו יתברך בתוכנו! רק אנו, אם נקיים את המצוות שבין אדם לחבירו ואת המצוות שבין אדם למקום - נוכל ליטול חלק פעיל בבנין בית המקדש במהרה בימינו, בביאת גואל צדק ואור חדש על ציון תאיר!

Henceforth that will be my God. As here I see and understand that my fate and my inner life has been directed by Him alone, henceforth I will place the whole of my internal and external life at His disposal, and allow my whole life to be directed and guided by Him (only then can one call God "my God"). He shall be אֱלֹהֵי, literally "The Director of my movements", ואניוהו, and so will I offer myself to be His home. My whole existence and life shall be a Temple of His Glorification, the "home" of His revelation; this is the natural consequence of זה אלי — ניה — (related to ניה) designates a place which offers itself as a resting-place. Hence ניה a place that offers herds or flocks all that they require, where they can remain permanently without having to seek pasturage elsewhere. (לקחתך) "I will be a place unto Him", or "by my whole life I will prepare a place for Him, of which He will gladly say: 'ישכנתי בתוכם'". אֱלֹהֵי אָבִי וְאֶרְמְמוֹהוּ. He had already proved Himself as God to my Father. As such was He recognised by my ancestors and handed down to me. But through me the knowledge of His greatness and His sovereign authority and control shall be raised ever higher and higher. Hereby the mission of every succeeding generation in Israel is indicated — to carry on the spreading of the knowledge of God, and allegiance and homage to God, to an ever-ascending height.

השפיעו נברא העולם ה' אין אדם מחליף יחידותו אפילו בשביל כל הון שבעולם

ציון נפלא עד היכן צריך כל יהודי להרגיש היחידות שלו הוא מספר דעת תורה (פ' נשא). נצייר לנו איך שאחד יבא ויאמר לחברו אתן לך אחוזה שלמה וכל הון בעולם, רק בתנאי אחד ופעוט כי תשליך מאחוריך כל מחשבותיך שלך! מחשבותיך שלך תהינה רק מחשבותי! מח שלי יהיה מח שלך! השלך מעליך ראשך אתה, ותשים עליך ראש שלי! השלך מעליך "חייך" אתה, ותשים עליך "חיי" שלי! הגא אמנם בוז יבז לו ודאי! הלא כל העשירות האמתית של האדם היא ה"עצמות" ה"אנוכיות"! תכונותי אני! מעלותי אני! מחשבותי שלי! מוחי שלי! ומדותי שלי! הם הם הרכוש הכי עשיר באמת, ללא כל תחליף של האדם ע"כ.

הנה תיבת שביל ג"כ פירושו דרך. אם כן "בשבילי" נברא העולם מתפרשת * ג"כ בהדרך שלי. שכל אחד ואחד יש לו דרך מיוחד משלו. וכן איתא בילקוט שמעוני (איוב רמז תק"ז) על הפסוק ויאחז צדיק דרכו (שופטים יז ט) שכל הצדיקים תפסו אומנתם. וחז"ל פרטו יעקב במדת אמת, יוסף במדת החסידות, משה בענוה, ואהרן בשלום.

לאור דברינו נבין פירוש חדש בדברי חז"ל על תפסוק בכל דרכיך דעהו. שהנה אמרו (ברכות סג) איזה פרשה קטנה שכל גופי תורה תלוין בה זה בכל דרכיך דעהו. שהביאור הפשוט הוא כמו שנמצא בשו"ע אור"ח (סי' רלא) שבכל דברי רשות צריך אדם ג"כ לכוון לשם שמים. לפי פירוש זה עיקר הדרש על תיבת דעהו. אבל לפי הנ"ל נוסף כוונה אחרת בדבר והיא שחייב יהודי לעבוד את ה' בגופי תורה כגון בקיום המצוות, תפלה, גמ"ח, ובתיקון המדות דוקא מתוך "דרכיך" דהיינו הדרך המיוחדת שלך. ועל זה אמר דוד המלך (תהלים לז כג) מה מצעדי גבר כוננו ודרכו יחפוץ. דיש לפרש תיבות דרכו יחפוץ על ב' אופנים שקאי על השי"ת וגם על היהודי. כלומר שה' בחר דרך מיוחדת לכל יהודי ולכן דרכו דהיינו הדרך והשליחות שבחר ה' לך תחפוץ כי גם ה' חפץ בה דאל"כ לא היה נותנה לך.

זנראה לומר שגם שלמה המלך כיוון לענין זה באמרו (משלי ג ו) בכל דרכיך דעהו. כלומר גישת יהודי לעבודתו יתברך היא דוקא לפי הדרך והשורש המיוחד לו. ואם יהודי אינו עובד ה' בדרכו הפרטית הנה ימצא ערום מקיום שלימות תפקידו בעולם הזה וכמו שאיתא במדרש (אכ"ר א ל) אמר רב הונא הכל מבקשין תפקידם, אמר רב אבדימי דמן חיפה אפילו דרכים מבקשים תפקידם, הדא הוא דכתיב דרכי ציון אבילות מבלי באי מועד ע"כ.

הכתוב אומר כבד את ה' מהונך (משלי ג ט). זנראה לומר הביאור על פי * המדרש על הפסוק (במדבר כג ט) הן עם לבדד ישכון שכל האותיות שבאלף בית יש להן שידוך עם הזולת להשלים מספר עשר וגם מאה שהם מספרים כלליים: א עם ט, ב' עם ח, ג עם ז, ד עם ו כולן בגמטריא עשרה. אבל אות ה' מזדווגת רק עם עצמה לחשבון עשרה, וכן בעשיריות אות י' עם צ, כ' עם פ, ל' עם ע, מ' עם ס' כולן בגמטריא מאה, אבל אות נ' מזדווגת עם עצמה לחשבון מאה.

על זה כיוון בלעם באמרו הן עם לבדד ישכון. שכמו האותיות של ה"ן אין מזדווגות עם הזולת, כך ישראל "עם לבדד ישכון" ע"כ. ותיבת הון שפירושו אוצר, שרשה באותיות הן. כלומר שהאוצר האמיתי של האדם נמצא בכוחותיו ובמדותיו המיוחדות, בה"אני" שלו אשר מוטלות עליו להוציאן מן הכח אל הפועל. דוק הון בגמטריא אני. ועוד פלא בתיבה זאת שכל האותיות הפנימיות של תיבת הון שוות להאותיות החיצונות שלה ה-ו, ו-ו, ו-ו ענין המורה שההון האמיתי של אדם האני שלו, באמת טמון בקרבו ומוטל עליו רק להוציא אל הפועל. ועל זה אומר הפסוק כבד את ה' מהונך שדוקא מעבודה כזאת מביא יהודי דורון כבוד אל השי"ת.

מתוך עבודת ה' בבחינת "הון" ו"אני", יהודי בונה היכל להשי"ת. דבר זה מרומז בפסוק זה אלי ואנוהו שפירש הספורנו אבנה לו נוה ודירה. דוק שאותיות נוה אותיות הון. ותכלית זאת מרומזת בתיבת אדם. שכתב ר' שמשון רפאל הירש שהיא משורש תיבת הדום כמ"ש (ישעיה סו א) השמים כסאי והארץ הדם רגלי שפירשו הראשונים שקאי על בית המקדש (איכה רבה ב) לדברינו הביאור שתכלית האדם היא לבנות נוה להשי"ת בארץ ע"י * הוצאת היחידות שלו מכח אל הפועל. דוק הדום בגמטריא הן.

ורעיון זה גם נמצא במה שדרשו חז"ל (ברכות נד) על תיבת מאדך שבק"ש בכל מדה ומדה שמודד לך הוי מודה לו. לאור דברינו הביאור הוא שה' השריש בקרב כל אדם ההון שלו דהיינו המדות המיוחדות רק לו והרקע של נסיותותיו שבו ה' מתיחס אליו במדות שונות. וכל אלו הם בגדר של מאד דהיינו שיוכל להצטיין בהם עד אין שיעור, והם הכלים והגוונים שמקיים את שליחותו להשיג מדריגת "טוב מאד" שלפי המדרש קאי על אדם השלם אותיות מאד (בראשית א לא). לכן אל יתלונן על מצבו ותכונת מדותיו, רק יהיה מודה לה' על שנתן לו חלקו המיוחד לגלות כבוד שמים בעולם.

ובספר ייטב לב ואתחנן פירש ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך וברשי"י שלא יהא לבך חלוק על המקום. והכוונה היא שלא יהא חלוק מאתו ית"ש בשביל המקום, שאינו מרוצה בהמקום שהעמידו הקב"ה בעולמו, שהוא מתאוה לעמוד במקום אחר ובאופן אחר. אלא האוהב את ה' יודע כי ה' ממציא לו מקומו הנכון ומוטל עליו לעבוד את ה' בכל יום ויום לפי מצבו שהוטל עליו היום ע"כ.

על זה כיוונה התורה כשציוותה ליהודי במצות בכל מאדך דהיינו לעבוד השי"ת עם המאד שלו. שעל ידי קיום בכל מאדך יזכה לבנות היכל והדום לבורא עולם, כמרומז בתיבת מאדך שבגמטריא היכל וכמ"ש (ירמיה ז ד) היכל ה' המה. מטעם זה י"ל שהמסכתא העוסקת בשיעורי בנין בית המקדש נקראת מסכת מדות, לרמז שנבנה גם היכל ה' באדם ע"י מדות דהיינו קיום בכל מאדך בכל מדה ומדה שמודד לך.

יש להביא ראיה לדברינו מדברי התניא (פ' מא) שכתב שה' מניח העליונים ותחתונים ומייחד מלכותו על עמו ישראל בכלל ועליו בפרט, בייחב אדם לומר בשבילי נברא העולם. ואח"כ מביא את הפסוק והנה ה' נצב עליו (בראשית כח יג). שבא בעל התניא לבאר שכמו שה' נצב על יעקב אבינו כמו כן מתפרש אצל כל איש מישראל שהנה ה' נצב גם עליו בפרט. והמבוא לכך הוא על ידי שירגיש בחוש עבודת שבבילי נברא העולם דהיינו בכל מאדך שבזה ישכיר את עצמו להיות היכל לשכינת ה'.

הניגון הפנימי של כל יהודי תואם למלכותו המיוחדת להרחיב הדיבורים נביא מה שכתב ר' צדוק הכהן (פרי צדיק שקלים אות ד) שכל * אחד מישראל הוא מדוגל בדבר אחד על כל ישראל, ובדבר זה הוא בחי' מלך על כל ישראל וכל העולם צריכים לו בזה ע"כ. וראיה לדברינו היא ממה שמבקשים בסוף ברכת המזון בחג הפסח הרחמן הוא ינחילנו ליום שכולו טוב ליום שכולו ארוך ליום שהצדיקים יושבים ועטורתיהם בראשיהם ונהנים מזיו השכינה. למה תקנו לומר ועטורתיהם בראשיהם

ואם נחשוב על הדבר ביתר עומק נמצא שענין זה מתייחס לכל אחד ואחד שכל יהודי יש לו ניגון מיוחד שצריך לשיר בעוה"ז, שיר אחד במינו הנוצר מגידול האדם מתוך נקיונותיו, כוחותיו, וכשרונותיו שג"כ אחד במינם. שעל זה אומר הפסוק (תהלים צו א) שירו לה' שיר חדש. שדוד המלך פונה לכל אחד ואחד וקורא לו לשיר בחייו השיר המיוחד רק לו בלבד, שיר מיוחד שלא היה בעולם כמותו מיום בריאתו ועד עתה וגם אחריו לא יהיה.

פרקי תורה פסוק 44
 זה אלי ואנוהו אלקי אבי וארמקנהו
 This is my God, and I will beautify Him; the God of my father, and I will exalt him.

Rashi explains that a Jew's spiritual stature is his legacy from previous generations: "I am not the beginning of holiness; rather, holiness and His Godliness are firmly established in me from the days of my forefathers."

If the Torah's message is that our legacy is inherited from our forebears, shouldn't the posuk have first stated "the God of my father" and then "This is my God"?

Avodas Hashem requires both of these perspectives. Every person is an individual, and no two possess the same abilities and talents. Avodas Hashem requires one to serve Hashem with his unique qualities, and only by so doing can he attain true spiritual growth. Nonetheless, we are endowed with mesorah, heritage. We are part of a legacy passed down from generation to generation, and we must not deviate from it in the slightest.

Extrinsically, these two means of avodas Hashem appear to contradict

one another; however, this is not the case. Mesorah is a must. It is one of the most fundamental basics of our faith; nonetheless, one who does not incorporate his own abilities within the boundaries of mesorah cannot attain growth. The Torah is guiding our approach to synthesizing mesorah and individualism. One must feel that Hashem is "my God" and serve Him with his own uniqueness, yet he must bear in mind that God is the God of our forefathers, that his individualistic approach must remain in line with the ways of his forefathers. We must travel this path individually, each in his own manner, but we must be careful to remain on the path, not deviating in the slightest. "He is my God" and I must serve Him with my unique qualities; however, He is "the God of My forefathers," and I must thus continue to serve Him in the manner that they set down.

45 Toward A Meaningful Life - R. Jacobson

So the next time you look in the mirror, ask yourself: What have I before me? I recognize my body, but can I detect my soul within? I pay attention to all my bodily needs, but am I giving my tender soul equal attention?

* And finally: I know what I need. But do I know what I am needed for?

The Rebbe once encouraged a gifted student to use his free time to inspire his fellow students to pursue not only their academic studies but their spiritual studies as well.

"My schedule is already so full, I don't know how I could possibly add anything more to it," the student said. And then, realizing that the Rebbe's own schedule was far more crowded, he said, "Frankly, I don't understand where you get the strength and stamina to work as you do."

"Every person has both a body and a soul," said the Rebbe. "It is like a bird and its wings. Imagine if a bird were unaware that its wings enabled it to fly, they would only add an extra burden of weight. But once it flaps its wings, it lifts itself skyward. We all have wings—our soul—that can lift us as high as we need go. All we have to do is learn to use them."

נמשיך הלאה לבאר שנקודת המלכות שבקרב כל יהודי מקבילה להניגון 40 המיוחד שלו. וכך מרומז בפסוק שיר השירים אשר לשלמה שדרשו חז"ל לשלמה למלך שהשלום שלו (שהש"ר א יב). לדברינו הביאור הוא ש"שיר השירים" מסמל השיר המיוחד והנקודה של מלך של כל יחיד ויחיד המבדילו מן השירים של כל שאר בני אדם, ורק בהתגלות נקודת מלכותו שהיא שירתו הנה הוא בא למצב של שלום ושלמות בחינת מלך שהשלום שלו. ויש להעמיס רעיון זה בפסוק (דברים א י) ה' אלקיכם הרבה אתכם והנכם היום ככוכבי השמים לרב. שכתב בעל הטורים ב' במסורה ואגדה והנכם הולכים איש אחרי שרירות לבו (ירמיה טז יב). והביאור הוא שה' נתן לכל אחד ואחד הון מיוחד של יחידיות. זה נקרא שה' "הנכם" מלשון הן עם לבדד. ובזה הם דומים לכוכבי השמים שכל כוכב מיוחד במקומו, בשיעור חומרו ובמדת אורו. וההון מורה על נקודת המלכות בקרבו כי כל אחד הוא שורר על שאר בני ישראל הצריכים לו בהנקודה הזאת. וזהו ביאור

41 פירושו נפילה וסילוק (ב"ק צ"א מתנוונה והולך) וכן בפסוק נפלה לא תוסיף קום (ברכות ז:). כלומר שבהגיע יהודי למצב של שירת הניגון הפנימי, הנה הגיע גם לעת שמסתלק ממנו העצבות והיגון. שבשעה שאדם מתחבר אל נקודת מלכותו אזי הוא מתמלא שמחה כמו שאמרו חז"ל שמלך תמיד בשמחה (ילק"ש שופטים יד). ומה שהיה אצלו עד כאן מצב של אין שלום בעצמי מפני חטאתי (תהלים לחד) שפירושו מפני שאני "מחטיא" את המטרה מלהתחבר למלכותי המיוחדת, בעת שאני שר ניגוני הנני נמצא במצב של מלך שהשלום שלו (ע"ה ש"י מוע"ק טו: ד"ה שלם).

ומצא מין את מינו. כלומר שיש עצה איך שיהודי יוכל לעורר את הניגון הפנימי שלו והיא ע"י שהוא שר ניגון דביקות אמיתי הממלא את לבו בנענועים לבוראו. כי כאשר יהודי שר ניגון פנימי הנה יכול להרגיש בחוש את ההתעוררות של נקודת מלכותו בחינת עץ החיים שבתוך הגן אפילו אם זה רק לכמה רגעים בלבד. דע שהרגשה זאת נכללת בדברי הגר"א שמי שיודע סוד הנגינה הוא יכול להחיות בו מתים כלומר שעל ידו יכול יהודי לחזור לבחינת גן עדן.

42 ועל זה מברכים את הרוח הנימול כשם שנכנס לברית כן יכנס לתורה ולחופה ולמעשים טובים. ש"כשם" פירושו כמו אותה מלכות. כלומר כמו שנכנסת היום לברית דיינו שנתנו בך שליחותך ומלכותך המיוחדת, כך תיכנס לתורה לחופה ולמעשים טובים, דיינו ל"כל גופי תורה" באותו חותם של שם כדי לקיים בכל דרכיך (הדרכים שלך) דעהו כמו שביארנו לעיל.

43 דימוי צורה ליוצרה מהו יחיד אף אני יחיד

הנה כפי השיעור שאדם מנגן את ניגונו ונוהג את עצמו כיחיד בעולם ושבשבילו נברא הכל, לעומת גודל השיעור שמדמה את עצמו להש"ת. שהגם שיש מצוה כללית של דימוי צורה ליוצרה כמו שדרשו חז"ל (שבת

קלג:) מה הוא רחום אף אתה רחום וכו', כל זה במסגרת המידות השונות. אבל יש גם במצות דימוי צורה ליוצרה חיוב להדמות להש"ת בענין מקורי מה הוא יחיד בעולם אף אתה יחיד בעולם (ע"ה בראשית ג כב רש"י). וכן מצינו ביעקב אבינו בשעה שחזר אחר הפכים קטנים שהפסוק כתב עליו (בראשית לב כד) ויותר יעקב לבדו עד שדמוהו חז"ל (במדבר רבה) למה שנאמר אצל הש"ת ונשגב ה' לבדו (ישעיה ב יז).

והדרך היחיד שיצליח אדם להדמות לבוראו במדה השרשית הזאת הוא רק ע"י שירגיש שבשבילו נברא העולם ושהמאד אשר בקרבו הנא היחידיות שרק הוא לבדו יכול לגלות. שכמו שהש"ת שהוא יחיד מורה שכל העולם כולו תלוי ברצונו בכל רגע ורגע, כך יהודי צריך להרגיש שכל העולם תלוי בעבודת המאד שלו בכל רגע ורגע. שרק ע"י המאד אשר בקרבו יוכל להשיג מעלת אדם שהוא מלשון אדמה לעליון (ישע"י יד יד), שבזה מקיים מצות דימוי צורה ליוצרה.